

Judith Bergman: Právo migrantů a uprchlíků žádat o azyl nebylo pozastaveno ani v době pandemie koronaviru!

- CZ24 News | 30. července 2020

Na lidi, “kteří potřebují mezinárodní ochranu a lidi, kteří ji potřebují z humanitárních důvodů, se však tato omezení zbytných cest z třetích zemí nevztahují.” — Dokument Evropské komise, 30. března 2020.

To znamená, že lidé, kteří žádají o mezinárodní ochranu, nemohou být vráceni zpět a že právo migrantů a uprchlíků žádat o azyl nemůže být pozastaveno ani v době pandemie koronaviru.

Tato politika se ukázala v plné nahotě během nedávné krize na řecko-tureckých hranicích, když turecký prezident Recep Tayyip Erdogan použil migranty jako nástroj politického vydírání a vyhrožoval, že v Evropě rozpoutá novou migrační krizi. Podle zpráv médií bylo na hranice tureckými úřady přivezeno nejméně 14 000 migrantů.

Když EU tolik respektuje mezinárodní právo, tak by v podmínkách celosvětové pandemie, která přinutila státy přijmout v rámci boje proti COVIDu-19 extrémní opatření k omezení svobody vlastních občanů, měla být schopna nalézt způsob, jak přechodně pozastavit právo osob ze třetích zemí migrovat do Evropy.

16. března 2020 Evropská komise doporučila členským státům Schengenu a státům přidruženým k Schengenské úmluvě na 30 dní dočasně omezit jiné než nezbytně nutné cesty ze třetích zemí do “prostoru EU+”. 8. dubna Evropská komise doporučila toto dočasné omezení prodloužit do 15. května. Podle tiskového prohlášení Evropské komise:

“Z posouzení současné situace Komise vyplývá, že růst počtu nových případů a úmrtí v celé EU, jakož i vývoj pandemie mimo EU pokračuje, a to i v zemích, odkud do EU každoročně cestují miliony lidí. V této souvislosti je nutné prodloužit cestovní omezení, aby se riziko dalšího šíření onemocnění snížilo.”

Podle místopředsedy Evropské komise a komisaře pro podporu evropského způsobu života Margaritise Schinase:

“První výsledky jsou sice již povzbudivé, ale cestovní omezení bude nutné prodloužit, aby se riziko dalšího šíření onemocnění snížilo. Jde-li nyní o bezpečnost v našem domě, neměli bychom zatím nechávat dveře otevřené.”

Podle dokumentu Evropské komise z 30. března 2020 nazvaného “Praktické pokyny k uplatňování dočasného omezení cest do EU, jež nejsou nezbytně nutné” vydaného k usnadnění tranzitních režimů pro repatriované občany EU a k řešení jejich dopadů na vízovou politiku se však na “lidi, kteří potřebují mezinárodní ochranu a lidi, kteří ji potřebují z humanitárních důvodů,” tato omezení zbytných cest z třetích zemí nevztahují. To znamená, že lidé, kteří žádají o mezinárodní ochranu, nemohou být vráceni zpět a že právo migrantů a uprchlíků žádat o azyl nemůže být pozastaveno ani v době pandemie koronaviru.

Tato politika se ukázala v plné nahotě během nedávné krize na řecko-tureckých hranicích, když

turecký prezident Recep Tayyip Erdogan použil migranty jako nástroj politického vydírání a vyhrožoval, že v Evropě rozpoutá novou migrační krizi. Podle zpráv médií bylo na hranice tureckými úřady přivezeno nejméně 14 000 migrantů. V té době Řecko oznámilo, že pozastavuje veškeré žádosti o azyl na základě článku 78 odstavce 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, který zní:

“Ocitnou-li se jeden nebo více členských států ve stavu nouze v důsledku náhlého přílivu státních příslušníků třetích zemí, může Rada na návrh Komise přijmout ve prospěch dotyčných členských států dočasná opatření. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.”

Evropská komise však s tímto opatřením nesouhlasila. Komisařka pro vnitřní záležitosti Ylva Johansson nařídila Řecku, aby umožnilo migrantům, které Erdogan dopravil na hranici, požádat o azyl.

Ylva Johansson řekla: “Jednotlivé osoby mají právo požádat v Evropské unii o azyl. Je to ve smlouvě, je to v mezinárodním právu. To nemůžeme ani dočasně omezit.” Řecko poté omezení zrušilo, což Ylva Johansson uvítala slovy: “Nyní je důležité hájit naše hodnoty a základní práva.”

Kvůli COVIDu-19 bylo pozastaveno mnoho jiných věcí: Evropanům se řeklo, že mají být doma, školy a mateřské školky byly zavřeny, lidé nemohli chodit do práce a mnoho jich ztratilo práci. Bylo uděláno vše, aby se omezilo šíření COVIDu-19. Avšak imigrace se zdá být něčím, co EU není ochotná omezit, ať je situace jakkoliv zlá.

16. dubna Evropská komise navíc vydala doporučení, ve kterém varovala členské státy Evropské unie, že registrace a zpracování žádostí o azyl musí pokračovat a že členské státy se musí i nadále řídit azylovým zákonem.

“I v případě zdravotní krize,” řekla Ylva Johansson, “potřebujeme zaručit základní individuální práva. Jakékoliv opatření učiněné v oblasti azylu, přesídlení a navracení musí vzít také v úvahu opatření na ochranu zdraví učiněná členskými státy k zabránění rozšíření koronaviru.”

Kromě jiného tyto pokyny říkají, že osobní pohovor s žadateli o azyl během krize může být proveden pomocí video konference, případně může být úplně vynechán a zdůrazňují, že karanténny a izolační opatření by měla být adekvátní a nediskriminační a že žadatelé o azyl by měli mít přístup k dobré zdravotní péči.

Margaritis Schinas ji podpořil, když řekl:

“Dnes vystupujeme na pomoc členských států s pokyny ohledně toho, jak flexibilně uplatňovat pravidla EU k zajištění maximální možné kontinuity postupů za současné plné ochrany zdraví a práv občanů. Náš způsob života sice možná v posledních týdnech doznal drastických změn, naše hodnoty a zásady musí ale zůstat nedotčeny.”

Tyto pokyny byly zveřejněny v polovině dubna, ve stejném čase, kdy začala EU provádět první transfery nezletilých migrantů bez doprovodu z řeckých ostrovů. Relokace zahrnovala 1 600 nezletilých bez doprovodu z Řecka do členských států EU – Belgie, Bulharsko, Francie, Chorvatsko, Finsko, Německo, Irsko, Portugalsko, Lucembursko a Litva a také do Švýcarska, které není členem EU.

Margaritis Schinas o těchto relokacích řekl:

“Tento plán je to nejlepší z Evropy. V době, kdy si koronavirus bere svoji daň v každodenním životě, je chvályhodné vidět, že členské státy uznávají své závazky a pracují společně, aby pomohly

ohroženým migrantům na řeckých ostrovech. Jsem vděčen členským státům, které se na tomto plánu podílejí, a doufám, že se k nám připojí další.”

Když EU tolik respektuje mezinárodní právo, tak by v podmínkách celosvětové pandemie, která přinutila státy přijmout v rámci boje proti COVIDu-19 extrémní opatření k omezení svobody vlastních občanů, měla být schopna nalézt způsob, jak přechodně pozastavit právo osob ze třetích zemí migrovat do Evropy.

Judith Bergman je komentátorka, právnička, politická analytička